درمکتب امام

از هیاهوی خارجی‌ها نترسید

هیچ وقت از این های و هوی‌ها و از این تبلیغات خارجی‌ها خوف به خودتان راه ندهید، آن خوفی که باید باشد از خدای تبارک و تعالی باید باشد. از دیگر قدرت‌ها خوف نداشته باشید، برای اینکه، قدرتی در کار نیست غیر قدرت حق تعالی. قدرت حق تعالی است که جلوه‌اش، جلوه ضعیفش در سرتاسر عالم طبیعت پیدا شده است. و شما هیچ وقت نترسید. و مستقیم و پای برجا بایستید و در مقابل همه قدرت‌ها استقامت کنید.

صحیفه امام؛ ج۱۹؛ ص۴۳۶ | جماران؛ ۹ آذر ۱۳۶۴

سالگرد اشغال ایران توسط آمریکا و انگلیس و شوروی

حکایت دردناک ورود ارتش‌های بیگانه به ایران

دفتر پژوهش‌های مؤسسه کیهان

«... به طوری که ملاحظه می‌فرمایند، سوء رفتار و مزاحمت سربازان آمریکایی و ارتکاب آنها به قتل‌های عدیده و مخصوصا تجاوز به خانه‌های مردم بیش از همه جالب توجه و مایه بسی تاسف است...»

این جملات بخش انتهائی گزارش وزیر کشور وقت به وزارت امور خارجه در سال ۱۳۲۲ یعنی دو سال پس از اشغال ایران توسط متفقین بود، گزارشی از مجموعه جنایات و تعرضات و آزار و اذیت‌های مردم توسط ارتش‌های آمریکا و انگلیس و شوروی به ویژه نیروهای آمریکایی که فقط ماه اردیبهشت همان سال ۱۳۲۲ را دربر می‌گرفت.

مجموعه‌ای از ضرب و شتم مردم توسط سربازان آمریکایی، تعرض به ناموس مردم از طریق ربودن زن‌ها و دست درازی کردن به آنها، چاقوکشی در ملاء عام توسط سربازان مست آمریکایی، مجروح نمودن رهگذران، تصادف و زیر گرفتن مردم که منجر به ضرب و جرح شده و... یعنی کلکسیون شنیعی از رفتار غیر انسانی اشغالگران و ارتش‌های بیگانه به خصوص آمریکاییان در شرایط اشغال و تصرف سرزمین دیگران در این گزارش ارائه شده بود.

وقتی قوای روس و انگلیس و آمریکا در سوم شهریور ۱۳۲۰ وارد خاک ایران شدند، در تهران و سایر شهرهای ایران برای خود، محل استقرار به وجود آوردند. بسیاری از ادارات و سربازخانه‌ها و بیمارستان‌ها در اختیار آنها قرار گرفت و غذا و خوراک خود را از شهرهای مختلف ایران تامین کردند. در واقع قوت و غذای مردم ایران برای تغذیه آنها اختصاص یافت.

۶ میلیون نفر، قربانی قحطی شدند

از همین روی دو ماه بیشتر طول نکشید که ایران دچار کمبود مواد غذائی شد. گرانی سرسام‌آور، سراسر مملکت را در بر گرفت به‌طوری که در سال‌های ۱۳۲۱ و ۱۳۲۲ عده زیادی از مردم براثر فقر مردند و همه‌روزه در خیابان‌های شهرها، شاهدان و رهگذران، عده‌ای را می‌دیدند که از بیماری جان می‌دهند و این وضع تا پایان جنگ در ایران ادامه داشت.

ارتش‌های بیگانه انبارهای بزرگ غله مملو از گندم را در شهرهایی مثل تهران، اصفهان، کرمانشاه و خراسان برای تامین خوراک خود تصرف کردند و از این طریق باعث لطمات و صدمات جبران‌ناپذیری به مردم ایران شدند که علاوه بر کمبود نان و مشکلات تغذیه‌ای که برای مردم به وجود آورد، موجب بروز قحطی‌هایی در مناطق مختلف کشور و قتل و تلفات نفوس مردم در این قحطی‌ها گردید. برخی آمارها، ارقام تلفات جنگ دوم در ایران را بیش از ۵ یا ۶ میلیون نفر را نشان می‌دهد که عمده این مرگ و میرها ناشی از صدمات معیشتی ثبت شده است.

به غارت بردن مال و جان مردم

تصرف خانه‌ها و منازل مردم علاوه‌بر مغازه‌ها و دکاکین آنها، از دیگر اعمال اشغالگرانه متفقین در هنگام اشغال ایران بود. خانه‌های بسیاری از مردم طی جنگ جهانی دوم به اشغال سربازان ارتش‌های متجاوز درآمد و ساکنانش اخراج شدند. هیچ ملجاء و منبع رسیدگی نبود که این افراد برای به دست آوردن اموال خود به آن مراجعه و دادخواهی نمایند.

در واقع اشغالگران ایران، علاوه‌بر در اختیار گرفتن و زیر چکمه بردن خاک کشور، تمامی ابزارها و گلوگاه‌های اقتصادی این کشور را تصرف کردند، از راه‌ها و جاده‌ها و فرودگاه‌ها گرفته تا کارخانه‌ها و مزارع تا مراکز نظامی و انتظامی و تا انبارها و ذخائر غذایی و کالایی.

نیروهای نظامی و ارتش منحل شده بود و نیروی انتظامی اعم از پلیس و شهربانی و ژاندارمری در اختیار و فرمان ارتش‌های متفقین بودند. از همین روی بسیاری از آن کسبه و مغازه‌داران غارت شده، شکایت خود را به مجلس شورای ملی وقت بردند.

اینک مجموعه‌ای از اسناد موجود در آرشیو مجلس شورای اسلامی، به خساراتی اختصاص دارد که ارتش و نیروهای متفقین به مردم عادی، کسبه، بازرگانان و اهالی کوچه و بازار وارد آوردند. این نیروها غالبا با اتومبیل‌های خود، مردم را زیر گرفته یا به طرفشان شلیک کرده و یا به انحاء مختلف این افراد را به قتل رساندند. بسیاری از این اسناد که به صورت عریضه و شکایت تنظیم شده، هیچ‌گاه مورد رسیدگی قرار نگرفت و سال‌های طولانی در آرشیو مجلس شورای ملی آن زمان باقی ماند و بعد از انقلاب به آرشیوهای مجلس شورای اسلامی انتقال یافت تا این که با گذشت بیش از ۷۰ سال، از آرشیوها خارج شد و بعضا انتشار پیدا کرد.

اموال مردم را مصادره کردند

مسئله دیگری که در بین این اسناد به چشم می‌خورد، مصادره اموال عمومی و خصوصی افراد است که به عنوان یکی دیگر از خسارت‌های جنگ جهانی دوم برای ملت ما به حساب می‌آید. در زمانی که خاک ایران اشغال شد، قوای متفقین به دلیل نیازی که به وسائل نقلیه داشتند، برای پشتیبانی و تدارک و لجستیک جنگ و پشت جبهه‌شان، استفاده گسترده‌ای از وسائل نقلیه مردم کردند. در بسیاری از موارد یاد شده، شکوائیه و اسنادی وجود دارد که مشخص می‌کند این اموال به زور از مردم گرفته شد و هیچ مبلغی به عنوان مال‌الاجاره و یا خسارتی به آنها پرداخت نگردید.

آنها تمامی کامیون‌های موجود، تانکرهای نفتکش، اتوبوس‌های مسافری و حتی اتوبوس‌های شهری را نیز متصرف شدند. تعداد کامیون‌های غیر ارتشی متصرفی متفقین به ۳۰۰۰ دستگاه می‌رسید. متفقین شبکه راه‌آهن ایران را هم در اختیار خود گرفتند.

محمدخان ملک یزدی در کتاب «ارزش مساعی ایران در جنگ» درباره خسارات راه‌آهن ایران می‌نویسد:

«... راه‌آهن ایران در جنگ جهانی دوم... ۳ میلیون و ۶۱۹ هزار و ۷۲۸ تن مهمات به سوی شوروی حمل کرده و... یک میلیارد و ۷۸ میلیون و ۹۴۸ هزار ریال به این راه‌آهن خسارات وارد آمده است...»

آردهای حاوی خرده شیشه و چوب و خاک اره

کلیه کشتی‌هایی که به مقصد ایران بار اعم از غذائی و بهداشتی و... حمل می‌کردند، توسط نیروهایی انگلیسی در آبها و بنادر جنوب و حتی دریاهای دورتر مانند دریای سرخ و مدیترانه و... توقیف شده و کالاهای آنها به یغما رفت.

دولت ایران به موجب تعهدی که در پیمان سه‌گانه به او تحمیل گردید، تمامی وسائل حمل‌ونقل زمینی و راه‌آهن خود را در اختیار متفقین قرار داد. راه‌آهن سراسری ایران نیز که هزینه آن را عمدتا از محل مالیات برچای و قند و شکر و با تحمیل رنج‌ها و فشارهای بسیار برمردم تامین کرده بودند، در این سال‌ها به طور کامل در اختیار متفقین بود.

کمبود مواد غذائی باعث ازدحام مردم به شکلی اسف انگیز در برابر نانوایی‌ها شد و مرگ و میر ناشی از گرسنگی و بی‌غذائی روز به روز افزایش یافت. براساس اسناد موجود در آرشیو مجلس شورای اسلامی، نمونه‌هایی از نان‌های آن دوره وجود دارد که مردم ضمیمه شکوائیه‌های خودشان برای مجلس فرستادند. در این نمونه‌ها ملاحظه می‌شود که بیش از ۷۰ درصد نان‌ها را خرده چوب و خاک اره تشکیل می‌دهد و حتی در موردی، کیسه‌های آردی که توسط انگلیسی‌ها از هند به ایران وارد گردید، حاوی خرده شیشه بود تا جایی که صدای «شریدان»، مستشار وزارت خاروبار را هم در آورد.

نابودی مزارع، جنگل‌ها و اراضی حاصلخیز

تصرف و تخریب باغات، مزارع و اراضی حاصلخیز از جمله دیگر تبعات حضور قوای متفقین در ایران بود. میلیون‌ها مترمربع از حاصلخیزترین زمین‌های کشاورزی و باغات پربار و مزارع آباد توسط ارتش‌های اشغالگر متفقین یا به تصرف درآمد و تمامی محصول و تولیدات آنها به مصرف سربازان بیگانه رسید و یا با نابود ساختن و از بین بردن محصولات و زمین‌های حاصلخیز، زیرساخت‌های چندین و چند ساله کشاورزی این سرزمین را منهدم کردند و همه اینها باعث کمبود محصولات کشاورزی و لبنی شد و کشور را در آستانه یک قحطی بزرگ دیگر قرار داد.

دولت ایران علی‌رغم تلاش بسیار نتوانست نیروهای اشغالگر را از قطع و نابودی درختان و پوشش جنگلی ایران بازدارد. ارتش‌های متفقین در اشغال ایران، علاوه‌بر نابودی زیرساخت‌های کشور، با توجه به مزیت کشاورزی در این سرزمین، از بین بردن آن را جزو اهداف اصلی خود قرار دادند.

رواج بیماری‌های مسری و مرگبار

میگساری و مشروب‌خواری و مستی و سپس عربده‌کشی و چاقوکشی و راهزنی از جمله خصوصیات همیشگی ارتش‌های غربی به‌خصوص آمریکاییان و انگلیسی‌ها بوده است. اسناد متعددی اشاره دارد به اینکه سربازان ارتش‌های اشغالگر متفقین در کوچه و خیابان‌های شهرهای ایران جولان داده و برای مردم مزاحمت ایجاد می‌کردند، مغازه‌هایشان را غارت می‌کردند، خود را محق می‌دانستند که بدون کسب اجازه به خانه‌های مردم داخل شده و مزاحم نوامیس مردم شوند و... این آزار و اذیت‌ها به حدی زیاد شده بود که داد و صدای برخی از مسئولین کشوری که گوش به فرمان بیگانگان بودند را نیز درآورد. ولی کسی توان ممانعت از آن اعمال را نداشت.

از طرف دیگر اشغالگران با خود بیماری‌های متعددی برای ملت ایران به ارمغان آوردند. هندی‌های ارتش انگلیس با خودشان بیماری تیفوس را به ایران آوردند و مهاجران لهستانی حامل بیماری وبا بودند و... گزارش‌های وزارت جنگ در آن زمان از استان فارس حاکی است که بیماری‌های تیفوس و مالاریا در لار و جهرم و شیراز بسیار شیوع یافته و موجب وارد آمدن تلفات بسیاری به جمعیت این شهرها شده بود. در قبال چنین وضعیتی، گرانی و کمبود داروهای مختلف نیز مزید بر علت شده و بیماران بسیاری را به سوی مرگ می‌فرستاد.

نامه محمد ساعد مراغه‌ای وزیر امور خارجه وقت به نخست‌وزیر آن دوران، در خرداد ماه سال ۱۳۲۲ حکایتی دردناک از اشغال یک سرزمین به دست نیروهای بیگانه است، ولو آن کشور ابراز بیطرفی کرده و حتی اگر پیمان مودت و دوستی با اشغالگران به امضاء رسانده و تمامی امکانات مادی و مالی و ابزاری خود را به اختیار یا ناگزیر در اختیار آنها قرار داده باشد.

مثلا اگرچه پیش از اشغال ایران نیز نفت آن به ثمن بخس نصیب خارجی‌ها و بالاخص انگلیسی‌ها می‌گردید اما اشغال ایران چاه‌های نفت را به طور کامل در اختیار انگلیسی‌ها قرار داد و آنچه را که قرن‌ها انتظار می‌کشیدند یعنی تصرف و در اختیار گرفتن چاه‌های نفت، محقق گردید.

گزارش روز صد و هفتاد و نهم جنگ

پادشاه لخت است؛ نمایش وزیر خزانه‌داری آمریکا هیاهو برای هیچ بود

امروز پایان ششمین ماه جنگ است. جنگی که طبق محاسبات ترامپ قرار بود ظرف دو سه روز یا حداکثر چهار تا شش هفته با پیروزی به پایان برسد.

اما در حالی که جنگ بی‌حاصل به روز صد و هشتادم رسیده و تنگه قبلاً باز هرمز هم بسته مانده، ترامپ مجبور شده وزیر درمانده جنگ را کنار بکشد و وزیر خزانه‌داری را برای رجزخوانی پیش بفرستد.

توهمات وزیر خزانه‌داری ترامپ

اسکات بسنت دیروز در روز صد و هفتاد و نهم جنگ گفت: «ما این تهاجم اقتصادی را علیه ایران با روحیه پیاده شدن در نرماندی در جنگ جهانی دوم آغاز می‌کنیم. از امروز، فشار را تشدید می‌کنیم و هر منبع درآمد احتمالی را که سپاه پاسداران و حکومت ایران را تأمین مالی می‌کند، مسدود خواهیم کرد. ما سیاستی را اجرا می‌کنیم که هدف آن جلوگیری کامل از هرگونه دورزدن محدودیت‌ها و نشت درآمد به ایران است. ما یک تهاجم اقتصادی علیه ارتباطات مالی ایران در سراسر جهان آغاز می‌کنیم. هدف ما قطع کردن تمام شریان‌های اقتصادی است که این رژیم را سرپا نگه می‌دارند تا تهران منزوی و تنها بماند. اکنون زمان آن رسیده است که رهبران جهان میان آمریکا و ایران یکی را انتخاب کنند. ترامپ با رهبران کشورهای مختلف جهان تماس می‌گیرد و از آنها می‌خواهد تعاملات خود با جمهوری اسلامی ایران را متوقف کنند. اسم این رهبران را نمی‌گویم. نمی‌خواهم ضرب‌الاجلی تعیین کنم، اما صبر ما هم بی‌نهایت نیست.»

لافزنی چقدر هم به بسنت می‌آید!

لفاظی‌های بسنت در حالی است که آمریکا بعد از اجرای «تحریم‌های فلج‌کننده» و «فشار حداکثری»، فشار اقتصادی مؤثرتری در چنته ندارد و در میدان نظامی هم بر خلاف لاف‌زنی‌های وزیر خزانه‌داری، چند نوبت شکست فاحش خورده است.

نوبت اول که می‌خواستند سه روزه قمار جنگ را ببرند، با انهدام مدرن‌ترین هواپیماهای نظامی و انسداد تنگه‌هرمز تحقیر شدند. دفعه دوم خواستند در بیابان‌های جنوب اصفهان نیرو پیاده کنند، چند هواپیمای دیگر تلفات دادند و آبروی ریخته کارتر در طبس را خریدند! سپس با عملیات فانتزی «پروژه آزادی» برای باز کردن تنگه، مضحکه عالم و آدم شدند و دست از پا درازتر ظرف سه روز، کاسه‌کوزه ناوگان‌شان را جمع کردند و در رفتند.

دولت ترامپ با وعده بنزین دو دلاری سر کار آمد اما این قیمت را به رقم سرسام‌آور ۴ دلار رساند. درباره بدهی ۲۴ هزار میلیارد دلاری آمریکا جیغ هشدار کشیدند، اما حالا در اثر درایت فوق‌العاده امثال بسنت، این رقم در حال انفجار را از ۴۰ هزار میلیارد دلار گذرانده‌اند. از طرف دیگر در اثر همین بی‌کفایتی، ۴۷ میلیون نفر گرسنه مطلق در جامعه آمریکا در شرایط سخت زندگی می‌کنند. با همه اینها، وزیر متوهم آمریکایی که تپه سالمی باقی نگذاشته، در رویای تکرار نرماندی است!

محاصره شکست می‌خورد اما ایران را قوی‌تر می‌کند

اظهارات وزیر خزانه‌داری آمریکا حسابی به چشم تحلیلگران آمد؛ اما از این زاویه که چقدر یک دولتمرد آمریکایی می‌تواند از واقعیات پرت باشد.

استیو هانکه، اقتصاددان ارشد و استاد دانشگاه جان‌هاپکینز در واکنش به سخنان اسکات بسنت گفت: آیا می‌توان یک محاصره بزرگ را برای مدت طولانی اجرا کرد؟ پاسخ منفی است؛ محاصره ایران شکست خواهد خورد.» عملیات روز D نیز کار نخواهد کرد؛ آنها مدام استراتژی‌های بازنده ارائه می‌دهند. در نهایت، این استراتژی‌ها فقط به ایران قدرت بیشتر، اهرم فشار بیشتر و شجاعت بیشتر می‌دهد.

گانگستر نادانی که غرب را فلج می‌کند

جفری ساکس، اقتصاددان برجسته و استاد دانشگاه کلمبیا هم گفته است: جنگ‌های هژمونیک غرب در اوکراین و ایران و ذهنیت پشت آنها، غرب را به بن‌بست اقتصادی عمیقی می‌کشاند که نه آمریکا و نه اروپا عمق فاجعه‌بار آن را درک می‌کنند. اروپا هم‌اکنون در بحران آشکار اقتصادی قرار دارد؛ آمریکا هنوز در حباب مالی عظیم شناور است، اما در میان‌مدت و بلندمدت وضع بهتری ندارد. ذهنیت هژمونیک غربی («ما دنیا را اداره می‌کنیم، ما تعیین می‌کنیم چه کسی معامله کند و کدام کشور را نابود کنیم») که ریشه در قرن‌ها امپراتوری اروپایی و سپس آمریکایی دارد، موتور اصلی این جنگ‌ها، سیاست‌های حمایتی، جنگ‌های تجاری و انباشت بدهی است.

اسکات بسنت نه یک اقتصاددان، بلکه یک «گنگستر اقتصادی» و مجری زورگویی ترامپ است که هیچ دانش، علاقه یا درکی از اقتصاد واقعی آمریکا (اشتغال، بهره‌وری، هزینه زندگی مردم) ندارد و تنها از تخریب اقتصادهای دیگر سخن می‌گوید.

محتمل‌ترین سناریوی آینده این است که غرب خود را فلج کند و وارد رکود یا افول مطلق شود، در حالی که ۸۵ درصد جمعیت جهان (کشورهای نوظهور و در حال توسعه، بریکس، اتحادیه آفریقا با ۱٫۵ میلیارد نفر) مسیر مسالمت‌آمیز پیشرفت خود را ادامه دهند.

دست آمریکا بعد از فشار حداکثری خالی شد

در همین حال روزنامه نیویورک‌تایمز نوشت: وزیر خزانه‌داری آمریکا تصریح کرد که مراحل و دورهای بیشتری از تحریم‌ها اعلام خواهد شد، اما مشخص نیست این تحریم‌ها پس از سال‌ها اجرای سیاست «فشار حداکثری» و «خشم اقتصادی»، سیاستی که هدف آن پایان دادن به برنامه هسته‌ای ایران و سرنگونی حکومت این کشور بود، در عمل چه تأثیری بر اقتصاد ایران خواهند گذاشت. بسنت، که پیش‌تر «عملیات طرد اقتصادی» را به‌عنوان یک «D-Day اقتصادی» توصیف کرده بود، اذعان کرد که این اقدام در عمل بیشتر یک شلیک هشدار بوده تا اقدامی ملموس و قطعی مانند حمله متفقین برای آزادسازی اروپا در جریان جنگ جهانی دوم. او به خبرنگاران گفت: «ما به همه این فرصت را می‌دهیم که رفتار بد خود را اصلاح کنند. چرا باید بخواهم نظام مالی جهانی را منفجر کنم؟»

ائتلاف تک‌نفره!

جان کربی مقام پیشین کاخ سفید و پنتاگون، با تردید درباره اثربخشی کارزار اقتصادی آمریکا گفت تحریم‌ها در میانه جنگ معمولاً کارایی ندارند و اجرای چنین راهبردی بدون همراهی متحدان دشوار است. قرار گرفتن رئیس‌جمهور در یک «حباب اطلاعاتی» و محروم شدن از دیدگاه‌های متنوع، به توانایی او برای اتخاذ تصمیم‌های بهتر آسیب می‌زند. آمریکا در کارزار اقتصادی علیه ایران، دارای ائتلاف تک‌نفره است.

همچنین جان مرشایمر نظریه‌پرداز آمریکایی معتقد است: کشورهای منطقه با فشار آمریکا علیه ایران همراه نمی‌شوند. پکن اعلام کرده با سیاست فشار اقتصادی همراه نخواهد شد و روسیه نیز چنین کاری نخواهد کرد. ما نه‌تنها برای ایران، بلکه برای چین و روسیه یک تهدید مرگبار هستیم. واشنگتن نه‌تنها قادر به منزوی کردن کامل اقتصاد ایران نیست، بلکه با سیاست‌های خود بسیاری از کشورها را از آمریکا دور کرده است.

هیاهوی پوچ پادشاه لخت!

سوزان مالونی عضو ارشد اندیشکده بروکینگز هم با استفاده از ضرب‌المثل «پادشاه لخت است»، گفت: همان‌طور که قابل پیش‌بینی بود، نمایش موسوم به «D-Day اقتصادی» وزیر خزانه‌داری آمریکا چیزی جز هیاهو و تبلیغات نبود. اظهارات اسکات بسنت نشان داد که طرحی که ایالات متحده قصد رونمایی از آن را داشت، مشابه همان فشار حداکثری است که در دولت نخست ترامپ اعلام شده بود. و دولت ترامپ هیچ برنامه عملیاتی برای جبران خسارت عظیمی که جنگ فاجعه‌بار ایران به منافع امنیت ملی آمریکا و منافع شرکای ما در خلیج‌فارس وارد کرده، ندارد.

کارت‌های رو به پایان ترامپ

روزنامه انگلیسی ایندیپندنت در گزارشی با تیتر «کارت‌هایی که ترامپ برای بازی در اختیار دارد رو به پایان است» به محدودیت‌های پیش روی واشنگتن برای تشدید فشار اقتصادی علیه تهران پرداخت و نوشت: دولت ترامپ در حالی به دنبال افزایش فشار اقتصادی بر ایران است که اجرای مؤثر این سیاست، آمریکا را با مسئله روابط اقتصادی ایران با قدرت‌هایی از جمله چین روبه‌رو می‌کند. تلاش برای اعمال فشار حداکثری بر ایران، دولت ترامپ را با انتخاب‌های دشواری در قبال پکن مواجه می‌کند.

فشار حداکثری شکست می‌خورد

همچنین نشریه فارن افرز در همین زمینه خاطرنشان کرد: ایران با وجود آسیب‌های سنگین به زیرساخت‌ها، اقتصاد و فرماندهان نظامی، تاب‌آوری خود را اثبات کرده است. تهران توانسته با حفظ بخش قابل‌توجهی از توان موشکی و پهپادی و کنترل تنگه‌هرمز، هزینه‌های اقتصادی سنگینی به آمریکا و اقتصاد جهانی تحمیل کند. تهدید نظامی دیگر مانند گذشته بازدارنده نیست، زیرا ایران دریافته واشنگتن تمایلی به عملیات زمینی ندارد و افکار عمومی آمریکا تحمل طولانی‌مدت یک جنگ فرسایشی را ندارد. محاصره بنادر ایران و تشدید تحریم‌ها نیز تهران را وادار به تسلیم نخواهد کرد. ایران با ایجاد اختلال در جریان انرژی جهانی، معادله ریسک را تغییر می‌دهد و باور دارد می‌تواند اراده آمریکا برای ادامه فشار را از پای درآورد. روند این جنگ و مذاکرات متناوب، امکان بازگشت به استراتژی سنتی فشار را برای هر دولت آینده آمریکا از بین برده است. تنها نتیجه مثبت احتمالی این درگیری می‌تواند وادار کردن واشنگتن به بازنگری بنیادین در سیاست ۴۷ ساله خود در قبال ایران باشد.

نمایش ناامیدانه برای کتمان شکست در جنگ احمقانه

کریس مورفی، سناتور آمریکایی، تحریم‌های جدید کاخ سفید علیه ایران را «نمایشی ناامیدانه» برای سرپوش گذاشتن بر شکست واشنگتن در جنگ نظامی علیه ایران خواند و گفت: «روز دی»، نمایش ناامیدانه‌ای است. ایران در حال پیروزی در جنگ است. ترامپ در حال شکست است. و آمریکایی‌ها هزینه بسیار بسیار زیادی می‌پردازند. ایران قبل از جنگ تنگه‌هرمز را کنترل نمی‌کرد.

اکنون آنها کنترل دارند. ایران عملاً در بخش نظامی جنگ پیروز شده و ۳۰ سایت از ۳۳ سایت موشکی خود را در امتداد تنگه‌هرمز حفظ کرده است، در حالی که دولت ترامپ، هر آنچه را که داشتیم شلیک کردیم و اکنون تمام شده است.

طناب ممکن است دور گردن آمریکا بیفتد

پیتر شیف اقتصاددان و تحلیلگر آمریکایی در واکنش به عملیات ادعایی علیه ایران نوشت: چون ترامپ نتوانست با استفاده از نیروی نظامی به هدف خود در ایران دست پیدا کند، اکنون به استفاده از تحریم‌های اقتصادی روی آورده است. او افزود: «عملیات مطرود اقتصادی» نه‌تنها شکست خواهد خورد، بلکه طناب اقتصادی‌ای که قرار است دور گردن ایران سفت‌تر شود، ممکن است در نهایت دور گردن خود آمریکا بیفتد و این کشور را تحت فشار قرار دهد.

تحریم‌های جدید، بازی عوض‌کن نیستند

دانیل فرید، پژوهشگر شورای آتلانتیک و معاون پیشین وزارت خارجه آمریکا گفت: اقدامات اعلام‌شده از سوی واشنگتن، بیشتر «شلیک هشدار» هستند تا ضربه‌ای مرگبار به اقتصاد ایران. برای وارد کردن ضربه‌ای فلج‌کننده به ایران، آمریکا ناچار به رویارویی با شرکت‌ها و بانک‌های بزرگ چینی خواهد بود؛ اقدامی که دولت ترامپ فعلاً از پذیرش هزینه‌های آن پرهیز کرده است. چین خط قرمز است. برای فلج کردن اقتصاد ایران، واشنگتن باید شرکت‌ها و بانک‌های بزرگ چینی را هدف قرار دهد؛ اما در بسته تحریمی جدید چنین اقدامی دیده نمی‌شود. آمریکا محدودیت‌هایی دارد.

بسنت در پاسخ به این پرسش که چرا اقدامات فعلی محدودتر از تهدیدهای مطرح‌شده است، گفت نمی‌خواهد نظام مالی جهان را «منفجر کند». همین جمله محدودیت واقعی فشار اقتصادی آمریکا را آشکار می‌کند. آمریکا تهدید کرده کشورهایی را که روابط اقتصادی خود با ایران را قطع نکنند هدف قرار دهد؛ اما اجرای چنین تهدیدی برای خود واشنگتن نیز هزینه‌ها و ریسک‌های جدی دارد. میان تهدیدهای حداکثری ترامپ و ظرفیت واقعی آمریکا برای اجرای آنها تناقض وجود دارد. تحریم‌های جدید اگرچه فشار بر ایران را افزایش می‌دهند، اما «بازی عوض‌کن» نیستند؛ زیرا حاضر نیست با ضربه زدن به چین، هزینه بی‌ثبات کردن نظام مالی جهانی را بپردازد.

پاسخ دردناک ایران به محاصره و تحریم

خبرگزاری رویترز با بررسی این سؤال که ایران در پاسخ به تشدید محاصره چه گزینه‌هایی خواهد داشت؟ نوشت: تشدید تهدیدهای ایالات متحده پس از گذشت شش ماه از آغاز جنگ، منطقه خلیج‌فارس را در آستانه دور جدیدی از تشدید تنش‌های غیرقابل کنترل قرار داده است. در واکنش به این فشار فزاینده اقتصادی، بستن کامل مسیرهای صادرات نفت به عنوان رویکردی استراتژیک مطرح شده است؛ رویکردی که بر اساس آن در صورت تداوم جنگ اقتصادی، اجازه خروج حتی یک قطره نفت از تنگه‌هرمز یا هر نقطه دیگری از خلیج‌فارس داده نخواهد شد. در حال حاضر نیز حملات پهپادی، موشکی و قایق‌های تندرو بخش اعظم ترافیک این آبراه حیاتی را که پیش از درگیری‌ها حامل یک‌پنجم انرژی جهان بود، متوقف ساخته و تداوم حمله به نفتکش‌ها بهای جهانی نفت خام را به شدت افزایش داده است. علاوه‌بر ثبت ۴۵ نفتکش در فهرست سیاه به دلیل سرپیچی از قوانین تردد، متحدان حوثی در دریای سرخ با ایجاد ناامنی در تنگه باب‌المندب، خطوط انتقال نفت خام عربستان به آسیا را مختل کرده‌اند. در طول ماه‌های جنگ، حملات متعددی پایگاه‌های نظامی آمریکا و زیرساخت‌های انرژی در حاشیه خلیج‌فارس و اردن را هدف قرار داده، اما مرحله بعدی این تنش‌ها می‌تواند مستقیماً به تأسیسات بالادستی نفت و گاز سرایت کند. نابودی این تأسیسات استراتژیک، شوک‌های قیمتی ماندگار و جبران‌ناپذیری را به بازارهای جهانی تحمیل خواهد کرد.

ایران بلد است تحریم‌ها را دور بزند

روزنامه واشنگتن پست نوشت: تهدیدهای اسکات بسنت در صورت ادامه تجارت چین با ایران توخالی خواهد بود. تحریم‌ها سابقه چندان موفقی ندارند. اجرای جامع تحریم‌ها دشوار است و ایران نیز کشوری است که در زمینه دورزدن تحریم‌ها تجربه فراوانی دارد و طی چند دهه مهارت‌های خود را در این زمینه توسعه داده است. ایران بلد است تحریم را دور بزند. ایران طی دهه‌ها تحریم، شبکه‌ها و روش‌های پیچیده‌ای برای دورزدن محدودیت‌های مالی و تجاری ایجاد کرده است. به همین دلیل، اجرای وعده اسکات بسنت، بسیار دشوار خواهد بود. اجرای واقعی تحریم‌های جدید مستلزم درگیر شدن آمریکا با چین است. واشنگتن تاکنون بیشتر سراغ پالایشگاه‌ها و واسطه‌های مستقل رفته و از برخورد مستقیم با بانک‌های بزرگ و شرکت‌های دولتی چین خودداری کرده است. اگر چین کوتاه نیاید، «روز D اقتصادی» توخالی می‌شود و تهدیدهای بسنت اعتبار خود را از دست خواهد داد. فشار بیشتر می‌تواند واکنش نظامی ایران را به دنبال داشته باشد. در این صورت، ترامپ با یک معضل دشوار روبه‌رو خواهد شد: باید به حملات پاسخ دهد، اما نباید اجازه دهد هر واکنش ایران، آمریکا را دوباره وارد یک جنگ گسترده و بی‌پایان کند.

هیچ کس ترامپ را باور نمی‌کند

اسکات ریتر، افسر سابق پنتاگون در ارزیابی روند جنگ اظهار کرد: هیچ کس حرف‌های ترامپ را باور نمی‌کند؛ ایرانی‌ها پیروز شده‌اند و آمریکا هیچ سیاستی ندارد. آیا برای همه، حتی احتمالاً برای نتانیاهو، روشن نیست که ایرانی‌ها پیروز شده‌اند؟ بله، هیچ‌کس این را باور نمی‌کند که آمریکا پیروز شده است.

چرا باید هزینه سنگین به آمریکا تحمیل شود؟

همچنین استفان والت استاد روابط بین‌الملل دانشگاه هاروارد گفت: تنها چاره ترامپ، اعتراف به شکست استراتژیک در «جنگ اسرائیل علیه ایران» و پذیرش هزینه‌ای است که ایران برای جلوگیری از تکرار مطالبه می‌کند. جنگ با ایران جنگ کاملاً انتخابی بود، نه دفاعی. ترامپ آن را جنگ کوتاه، ارزان و پیروزمندانه تصور کرد، اما اشتباه محاسباتی سنگینی مرتکب شد. رابطه آمریکا و ایران بیش از ۴۰ سال خصمانه بوده است. ایران در دهه ۱۹۹۰ و پس از ۱۱ سپتامبر چندین بار برای بهبود روابط پیشقدم شد، اما هر بار با پشت دست آمریکا روبه‌رو شد. دلیل اصلی این رد، تعهد عمیق آمریکا به اسرائیل و فشار سیاسی داخلی ناشی از آن بوده است. جنگ فعلی نه به دلیل نزدیک بودن ایران به سلاح هسته‌ای و نه به دلیل تهدید نظامی فوری آغاز شد. علت نزدیک آن، سفر نتانیاهو به کاخ سفید و ارائه توجیهی مفصل بود که رژیم «در آستانه فروپاشی» است. انگیزه‌های دو طرف کاملاً نامتقارن است: برای آمریکا این جنگ انتخابی و غیروجودی بود؛ برای ایران جنگ بقا و کاملاً وجودی است. به همین دلیل ایران حاضر به تحمل هزینه‌های بسیار بالاتر است. ترامپ در هفته اول «تسلیم بی‌قیدوشرط» خواست، که عزم ایران را راسخ‌تر کرد. ایران با وجود آسیب‌های سنگین نظامی، اهرم‌های واقعی دارد: بستن یا مختل کردن مؤثر تنگه‌هرمز، آسیب به پایگاه‌های آمریکایی و متحدان منطقه‌ای (کشورهای خلیج، عربستان و حتی اسرائیل). هر بار که ترامپ تهدید به تشدید کرده، ایران پاسخ متقابل داده و ترامپ عقب نشسته است. مشکل بنیادین، فقدان کامل اعتماد است. اینکه آمریکا توافق کند، کشتی‌ها را برای تعمیر و تجهیز به خانه ببرد و یک سال بعد دوباره حمله کند. ایران می‌خواهد آمریکا هزینه سنگینی بپردازد تا درس بگیرد و تکرار نکند.

سقوط آزاد در نظرسنجی‌ها

نتایج نظرسنجی رویترز/ ایپسوس نشان می‌دهد که تنها ۳۱ درصد آمریکایی‌ها از عملیات نظامی علیه ایران حمایت می‌کنند. این رقم در ماه مارس ۳۷ درصد و در اوایل ماه جاری ۳۴ درصد بوده است. همزمان محبوبیت ترامپ با ثبت ۳۳ درصد، در پایین‌ترین سطح ثبت‌شده در نظرسنجی‌های این مؤسسه در دوره نخست و دوم ریاست‌جمهوری باقی مانده است.

افزایش قیمت سوخت و تورم، پیش از انتخابات میان‌دوره‌ای نوامبر، چالش‌های جدی برای حزب جمهوری‌خواه در آمریکا ایجاد کرد.

اعتراف تحلیلگران و مقامات سابق آمریکایی:

فشار حداکثری علیه ایران محکوم به شکست است

مسئولان آمریکایی در روزهای اخیر با توسل به عبارت‌هایی مثل «جنگ اقتصادی» و «روز دی اقتصادی»(D-Day) به دنبال متشنج جلوه دادن شرایط برای ایران هستند. دونالد ترامپ امیدوار است که با این روش‌ها بتواند از ایران امتیاز بگیرد. با این حال، حتی تحلیلگران مطرح غربی و مسئولان پیشین آمریکا در امور ایران هم معتقدند «فشار حداکثری علیه ایران شکست می‌خورد».

نیت سوانسون، مدیر پیشین پرونده ایران در شورای امنیت ملی آمریکا و از اعضای تیم مذاکره‌کننده دولت دونالد ترامپ در سال ۲۰۲۵، اذعان کرده که استراتژی دیرینه «فشار حداکثری» آمریکا-که ترکیبی از تهدیدات نظامی و فشار و تحریم اقتصادی است-در مورد ایران جواب نمی‌دهد.

او در تحلیل خود در نشریه فارن افرز تأکید کرده که این فشارها در نهایت نمی‌تواند ایران را به تسلیم یا تغییر سیاست‌های کلان وادار کند. سوانسون هشدار داده که این الگوی تاریخی و تکراری رؤسای جمهور آمریکا علیه ایران، نه تنها به نتیجه مدنظر آمریکا منتهی نمی‌شود، بلکه موجب تضعیف اعتبار ایالات متحده به ویژه در حوزه سیاست خارجی می‌شود.

به عقیده سوانسون، جنگ علیه ایران و سماجت آمریکا بر روی روش‌های قدیمی، بیش از پیش مح